

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XLVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Et solet quæri, Vtrum in inferno malis ad puniē-
dam præsententur demones post iudicium, quos carni-
fices tortoresq; animarum Scriptura appellat? A-
post dicit, quod Christus tunc euacuabit omnem ^{1. Cor. 15.}
principatum, & potestatem, & virtutem. Dum n-
durat mundus, angeli angelis, demones demoni-
bus, homines hominibus præsententur. Sed omnib. col-
lectis, iam omnis prælatio cessabit. Hinc quidam <sup>Haymo ad
cap. 15. 1. ad
Corinth.</sup>
putant, post iudicium demones non habere pote-
statem cruciandi homines, sicut modo. Sed vt de-
mones virtute Dei cruciari sine creaturæ ministe-
rio asserunt: sic reprobos homines ibi non per o-
perationem demonum, sed virtute diuina tan-
tum æternis subiici cruciatibus. Præmissa tamen
auctoritas nõ id cogit sentire: quæ etsi asserat tunc
nec demones demonibus, nec homines homini-
bus præsententur, non definit tamen, an demones præ-
sententur hominibus ad torquendum. Vnde quibus-
dam videtur, eos sic constare hominibus tortores
in pœna, sicut extiterunt in centores in culpa.

DE FORMA IUDICIS.

DISTINCT. XLVIII. A

Solet etiam quæri, in qua forma Christus iudi-
cabit. In forma utiq; serui iudicabit: quæ omni-
bus in iudicio apparebit, vt videant mali, in quem
pupugerunt. Diuinitatem vero eius mali, non vi-
debunt. Vnde Esaias. Tollatur impius nec dicat <sup>Esa. 29 b. se-
cundum 70.</sup>
gloriam Dei. Humanitatem videbunt vt timeant
diuinitatem vero non, ne gaudeant. Diuinitas e-
nim sine gaudio videri non potest.

Qualis apparebit tunc in forma serui. B

Sed cum in forma humana cõstet eum apparitu-
rum, quæritur an in forma illa gloriosa appareat,
sicut vere est, an in forma qualis in passione exti-
tit. Quidam putant, à malis talẽ videri, qualẽ cruci-
fixerunt, i. infirmum: quia dicit scriptura, vt vide-
ant in quẽ pupugerunt. Sed apertè Aug. dicit for-
<sup>Zach. 12.
Lib. 1. de Trini-
nit. ca. 13. to.
3. ad princ.</sup>

Ioan. 5. d
Super Ioan.

nam serui glorificatam, à bonis & à malis tunc vide-
 deri: sic, Cum in forma serui glorificata iudicanti-
 viderint boni & mali, tolletur impius, vt non vi-
 deat charitatē Dei, qua Deus est: quam soli mundus
 corde videbunt: quod erit eis vita æterna. For-
 ma ergo humana in Christo glorificata videbitur
 à cunctis: vnde & Christus dicitur iudicaturus
 quia filius hominis est. Ita n. legitur in Euang. Ioh.
 & potestatem dedit ei iudicium facere: quia filius
 hominis est. Non quod ipse ex virtute hominis sit
 iudicaturus, vel quod ipse solus sine patre & Spir.
 S. sit iudicium factururus: sed quia ipse solus in for-
 ma serui iudicans bonis & malis videbitur. Cum
 ergo pater non iudicat quenquam, sed omne iudi-
 cium dedit filio: non ita est intelligendum, quod
 filius solus iudicet, & non pater: sed quia forma
 filii humana cunctis in iudicio apparebit, non in
 forma infima, sed gloriosa. Iudicabit autem ex
 virtute diuinitatis, non sine patre & Spir. S. & ap-
 parebit terribilis impiis, & mitis iustis. Erit enim
 terror malis, & lumen iustis.

Ioan. 5. c
Super Ioan.

*Quare secundum formam serui dicitur Christus susci-
 taturus corpora.*

Et sicut dicitur Christus secundum formam ser-
 ui iudicaturus, ppter causam præmissam: ita etiam
 dicitur suscitaturus corpora mortuorum, secun-
 dum humanitatem, cum tñ virtute diuinitatis sit
 suscitaturus, non humanitatis. Sed hac ratione il-
 lud dicitur, quia in humanitate suscepit, q̄ est cau-
 sa nostræ resurrectionis, i. passionē & resurrectio-
 nē. Ideo ei ascribitur secundum hominē suscitatio
 mortuorum. Vnde Aug. Per verbum filium Dei, fit
 animarū resurrectio. Per verbum factum in carne
 filiū hominis, fit corporum resurrectio. Itē, iudicat
 & suscitatur corpora non pater, sed filius secundum
 dispensationē humanitatis: in qua minor patre est
 Christus. In eo q̄ est filius Dei, est vita, qua viuifi-
 cat

Super Ioan.
tract. 23.
Ib. d. paulo
inferius.

eat animas: in eo, q̄ est filius hominis iudex. Ecce secundum formā humanitatis dicitur suscitatur⁹ corpora, & iudicaturus. Iudicaturus autē quia illa forma cunctis in iudicio apparebit: & suscitatur⁹, quia in eadē forma meritū, & causam resurrectionis nostræ suscepit. Et quia secundum eandē formam vocē dabit, qua mortui de monumentis resurgent & p̄cedent. Secundum quod Deus est, viuificat animas, nō pater tantum: quia non tantum pater vita est, sed & filius cum eo, & Spir. S. eadem vita est, quæ pertinet ad animam non ad corpus. Corpus enim non sentit vitam sapientiæ, sed anima, quæ illuminatur à lumine æternō. Licet ergo Christus potentia diuinitatis viuificet animas, & suscitet corpora, & iudicet: non otiosè tamen & præter rationem ei secundum formam Dei tribuitur viuificatio animarum, & secundum formam serui iudicium & resuscitatio corporum.

De loco iudicii.

D

Putant quidam Dominum descensurum in vallem Iosaphat in iudicio: eo quod ipse per Iohelam Prophetam sic loquitur. Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallem Iosaphat, & disciprabo ibi cum eis. In cui⁹ capituli expositione ita reperi. Hoc quidem pueriliter intelligunt, quod in valle, quæ est in latere montis Oliueti, descensurus sit Dominus ad iudicium: quod friuolum est. Quia non in terra, sed in spacio huius aeris sedebit, contra locum montis Oliueti, ex quo ascendit. Et sicut Ioan. Chrysof. dicit, Angeli deferent ante eum signum crucis: vnde in Euangelio veritas dicit. Et tunc apparebit signum filii hominis, &c. Iosaphat autem interpretatur iudicium Domini. In vallem ergo Iosaphat, id est, iudicii Domini congregabuntur omnes impii. Iusti vero non descendunt in vallem iudicii, id est, damnationem: sed in nubibus eleuabuntur obuiam Christo.

Iohel 3. 8

Gloss. ord. ad
c. 3. Iohel. hac
omnia habet.Chryf. ho. 13
de cruce &
latrone, t. 3.
Matth. 24. 5
1. Theff. 3.

De qualitate luminarium, & temporis post iudicium. E
 Veniente a. ad iudicium Domino in fortitudine
 & potestate magna, sol & luna dicuntur obscura-
 ri: non sui luminis priuatione, sed superueniente
 maioris luminis claritate. Virtutes quoq; cœlorū,
 i. angeli, dicuntur moueri: non metu damnationis,
 vel aliqua perturbacione pavoris, sed quadam
 admiratione eorum, quæ viderint? Vnde Iob, Co-
 lumnæ cœli pauent aduentum eius. Antè diē vero
 iudicii sol & luna eclipsim pariētur, sicut Iobel te-
 statur dicens, Sol conuertetur in tenebras, & luna
 in sanguinē, antequam veniat dies Domini magnus
 & horribilis. Magnus vero dicitur, propter magna
 quæ ibi fient. Cum a factum fuerit cœlum nouum
 & terra noua, tunc erit lux lunæ, sicut lux solis re-
 stante Esaiâ, Et lux solis septemplex, i. sicut lux
 septem dierum: quia quantum luxit sol in prima
 conditione septem dierum ante peccatum primi
 hominis, tantum lucebit post iudicium. Minorata
 enim fuit lux solis, & lunæ, aliorumq; syderū, per
 peccatū primi hominis: sed tunc recipiet sol mer-
 cedē sui laboris, quia septemplex lucebit: & tūc
 nō erit vicissitudo diei & noctis, sed tantum dies.
 Vnde Zacharias, & erit dies vna, quæ nota est Do-
 mino, non dies neq; nox: & in tēpore vesperæ erit
 lux, quia tunc non erit varietas diei & noctis, quæ
 modo est, sed continua dies & lux. Esaiâs tñ vide-
 tur dicere, quod tunc non luceat sol vel luna, lo-
 quens congregationi sanctorum. Non erit ibi, in-
 quit, amplius, sol ad lucendum per diem, nec splē-
 dor lunæ illuminabit te: sed erit tibi Dominus in
 lucē sempiternam. Sed his verbis non negat solent
 & lunam tunc lucere, sed significat his, qui tunc ce-
 runt in æterna beatitudine, nullū lucis vsum præ-
 stare. Quia vt ait Hieron. super eundem locum
 Cœli & terræ, solis atq; lunæ nobis cessabit officium,
 & erit ipse Dominus lumē suis in perpetuum. Per-
 test

Lucæ 12. c

Matth. 24. c

Iob 62. c

Iob. 2. g

Esa. 30. f

Zach. 14. b

Esa. 60. d

Hieron. ad
 illud Esaiæ
 60. Non erit
 tibi amplius
 sol in cœm.
 men. 10. 5.

test etiam intelligi illud Esaiæ ea ratione dictum, quia sol & luna tunc non habebunt ortum & occasum sicut tunc. Vnde Isidor. illud Esaiæ quasi exponens, ait. Post iudicium sol laboris sui mercedem suscipiet, vnde Propheta. Lucebit septempliciter, *Esai. 30. f.* & non veniet ad occasum nec sol nec luna: sed in ordine quo creati sunt, stabunt, ne impii in tormentis sub terra positi, fruantur luce eorum. Vnde Abacuc, Sol & luna steterunt in ordine suo. *Abacuc 3. a.* Ecce aperte dicit solem & lunam tunc lucere, sed stabiliter permanere: vbi etiam significat infernum esse sub terra. Si vero quaeritur quis vsus lucis solis & lunæ tunc? Fateor me ignorare, qui in Scripturis non memini me legisse.

DE DIFFERENTIA MANSIONVM IN
caelo, & in inferno.

DISTINCT. XLIX. A

Post resurrectionem vero facto vniuerso impletisq; iudicio, suos fines habebunt ciuitates duae: *Aug. in Enchir. c. 11. 270. princ.* vna Christi alia diaboli: vna bonorum, altera malorum, vtraque tamen Angelorum & hominum. Istis voluntas, illis facultas non poterit esse peccandi vel vlla condicio moriendi. Istis in æterna vita feliciter viuentibus, illis infeliciter in æterna morte sine moriendi potestate durantibus, quorum vtrique sine fine. Sed in beatitudine isti alio alio præstabilius: in miseria vero illi alio alio tolerabilius permanebunt. Ex his apparet, quod sicut boni differenter glorificabuntur, alii magis, alii minus: ita & mali differenter in futuro punientur. *Ioan. 14. a.* Sicut enim in domo patris, id est, in regno cælorum mansiones multæ sunt, id est premiorum differentiarum: ita & in gehenna diuersæ sunt mansiones, id est, suppliciorum differentiarum. Omnes tamen æternam vitam patientur, sicut omnes electi *Ioan. Chry. hom. 65. ad ca. tom. 2.* eundem habebunt denarium, quem paterfamilias dedit omnibus qui operati sunt in vinea. No-

mine